

AZ IGAZI SZERZŐ

PÁRATLAN OLDAL - L. évfolyam 23. szám, 2006. június 9.

Sok kötetre tervezett önéletrajzi töredékeinek 5. folytatásában Moldova György föleleveníti, hogy hány hónapot "seggelt" könyvtárakban, amíg összeszedte a vézskorszak leírásához - közelebbről: a Szent Imre induló című regényéhez - szükséges ismereteket. "A munka persze - olvasom a kötetben - meghozta a maga gyümölcsseit. Miközben tanultam, már meg is írtam (kiemelés tőlem - A. E.) a szöveg egy-egy részletét, olyanokat, mint az európai zsidóság pusztulásának képeit."

Egyszóval: önnön emlékezete szerint Moldova megírta (újabb kiemelés) az alábbi képeket. "Az európai zsidóság szinte teljesen elpusztult - adtam egyik szereplőm szájába. - Számukra nincs többé Amszterdam, a spanyol marannusok menedéke, ahol rabbi Menassé ben Jiszraél lakott és Báruch Spinóza. Ragyogó templomaival együtt elveszett Prága, a nagy rabbi Lów városa. A föld színével lett egyenlő Berlin - benne Moses Mendelssohn háza. Eltörteltett Varsó, ahol Perec, Náhum Szokolov és Dávid Frischman élt. Hol van Vilna, a litván Jeruzsálem, a Gáon városa, Kovnó, ahol rabbi Jiszraél Szalanter tanított? Elpusztult Odessza, Bialik emlékével, Könyvárus Mendellel, Ácháád Háámmal, Szaloniki, Almosino Moses városa, nincs már Pozsony, Chátám Szofér lakhelye, és most elpusztulna Budapest is..."

Idézet vége. Következzék akkor egy másik. "Ősrégi közösségek pusztultak el, melyek közül én csak néhányat említenék. Volt egyszer egy tekintélyes zsidóság Amszterdamban, a spanyol marannusok menedékében, hol Menassében Jiszraél lakott, s ahol Báruch Spinóza élt és alkotott. Valamennyi templomával együtt eltűnt annak a Prágának a zsidósága, amely a X. század óta létezett s amely "a Maharal" (Lów rabbi) városa volt. Berlinnek, Moses Mendelssohn és Ezriel Hildesheimer otthonának a zsidó közösségét megsemmisítették... Örökre eltűntek Lengyelország dicsőséges zsidó centrumai, élükön Varsóval, Perec, Náhum Szokolov és Dávid Frischman városával... A zsidó Vilna, Gáon városa, immár nem Litvánia Jeruzsáleme... Nem létezik többé a kovnoi zsidó közösség, ahol Jiszraél Szalanter rabbi élt és tanított... Elpusztították Odessza zsidó közösségét, bölcsőjét Bialiknak, Mendele Mokher Szeforminak, Ácháád Háámmal. Eltűnt Szaloniki ősi közössége, Mosé Almosnino városa... Örökre eltűnt Pozsony, a "Chátárn Szofér" városa..."

Milyen érdekes! Ami az európai zsidóság pusztulását illeti, két szerzőnek ugyanazok a városok, ugyanazok az emberek jutnak az eszébe, ráadásul ugyanabban a sorrendben. (A különbség annyi, hogy a második idézet szerzője a budapesti zsidóságot is "eltűntnek" nyilvánítja, ami a Moldova-regény logikájába nem fér bele.) És a mondatok, a szavak is, mi tagadás, kínosan hasonlítanak egymásra. Itt valami titoknak kell lennie. Megfejttem. Moldova nem "írt", hanem másolt. Kicsit durvább megközelítésben: szellemi javakat lopott. A második idézet szerzője ugyanis dr. Gideon Hausner, Izrael Állam hajdani főügyésze, aki Adolf Eichmann 1961-es, jeruzsálemi perében a vádbeszédet - benne az itt olvasható részlettel - elmondta. Moldova az ő "képeit" adta el, másfél évtizeddel később, a sajátjaiként. Hausner szövege hajdanán a budapesti izraeli nagykövetség külön kiadványában volt olvasható (ez birtokomban van), jelenleg az interneten (www.nizkor.org) lelhető fel.